

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu **R. P.**, bývajúceho vo Z., zastúpeného **L. F.**, advokátom v B., proti žalovaným **1/ N.**, so sídlom vo Z., zastúpenému **U.**, so sídlom vo Z., **2/ F.**, so sídlom v K., zastúpenej Mgr. **M. D.**, advokátkou so sídlom v K., **o ochranu autorského práva a zaplatenie 16 596,96 €**, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp.zn. 16 C 113/2003, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. októbra 2010 sp.zn. 14 Co 114/2008

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. októbra 2010 sp.zn. 14 Co 114/2008 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Zvolen rozsudkom zo 7. novembra 2007 č.k. 16 C 113/2003-470 žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal, aby súd žalovaným 1/ a 2/ (ďalej len „žalovaným“) zakázal ďalšie šírenie programovej časti „Sortimentácia ťažbového fondu“ v programe L. v už rozšírených verziách tohto programu, a aby súd žalovaným uložil povinnosť odstrániť programovú súčasť „Sortimentácia ťažbového fondu“, ako aj zaplatiť spoločne a nerozdielne peňažné zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu vo výške 500 000,-- Sk zamietol a rozhodol o povinnosti žalobcu nahradiť trovy konania a trovy štátu na účet okresného súdu. V odôvodnení uviedol, že tak rozhodol po zistení, že zo strany žalovaných nedošlo k zásahu do autorských práv žalobcu, lebo samotné výsledky výskumnej úlohy – stromové a porastové sortimentačné tabuľky drevín a ich matematické modely nie sú predmetom ochrany autorského práva. Súd prvého stupňa uviedol, že žalovaný 1/ bol preto oprávnený použiť výsledky vedeckého výskumu na vypracovanie počítačového programu S..

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. októbra 2010 sp.zn. 14 Co 114/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti,

t.j. vo výroku, ktorým bol návrh zamietnutý. Odvolací súd zaviazal žalobcu zaplatiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania vo výške 2 966,04 € do troch dní na účet právneho zástupcu a žalovanej 2/ trovy odvolacieho konania vo výške 949,65 € do troch dní na účet právneho zástupcu. Žalobcu zaviazal zaplatiť trovy štátu na účet krajského súdu vo výške 65,94 € do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Pripustil proti tomuto rozsudku dovolanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že sa sústredil najmä na námietku žalobcu, že matematické modely tak, ako ich nesporne vytvoril predstavujú sústavu originálnych tvarov matematických funkcií a skladbových parametrov a preto spadajú pod ochranu autorského zákona. Odvolací súd uviedol, že vzhľadom k tomu, že v konaní podával odborné vyjadrenie k predmetu sporu znalec z oblasti priemyselných práv, bol odvolací súd toho názoru, že k veci sa mal vyjadriť znalec z odboru autorských práv. V znaleckom posudku znalkyňa z odboru autorského práva uviedla, že je nevyhnutné každý predmet podriaďiť testu pojmových znakov autorského diela, ktorého pozitívny výsledok je nevyhnutným predpokladom na priznanie autorsko-právnej ochrany. Nakoľko ide o kumulatívne pojmové znaky, musia byť splnené súčasne a absencia, ktoréhokoľvek z nich, má za následok nepriznanie autorsko-právnej ochrany. Pojmovými znakmi autorského diela sú : 1/ výsledok tvorivej činnosti fyzickej osoby, 2/ tvorivosť, 3/ oblasť umenia, alebo vedy, 4/ výsledok nie je z autorsko-právnej ochrany vylúčený, 5/ vyjadrenie v podobe vnímateľnej zmyslami. Vo vzťahu k matematickým modelom na vypočítanie sortimentačných tabuliek možno konštatovať, že žalobca ako fyzická osoba je jednou z osôb, u ktorých sú tieto matematické modely na vypočítanie sortimentačných tabuliek výsledkom činnosti. Jeho pôvodcovstvo v spore spochybnené nebolo. Vo vzťahu k matematickým modelom na vypočítanie sortimentačných tabuliek možno preto konštatovať, že pojmový znak „výsledok činnosti fyzickej osoby“ je naplnený, a že žalobca je jedným z originálnych subjektov matematických modelov na vypočítanie sortimentačných tabuliek. Prenesením matematických modelov na papier, resp. na iný podklad je naplnený predpoklad vyjadrenia v podobe vnímateľnej zmyslami. Záver znaleckého posudku je taký, že matematické modely na výpočet sortimentačných tabuliek ani sortimentačné tabuľky na odhad podielu akostných a hrúbkových tried výrezov surového dreva nie sú predmetom autorsko-právnej ochrany. Zo znaleckého posudku ako aj z vyjadrenia znalkyne na námietky žalobcu vyplýva len to, že nebolo spochybnené „pôvodcovstvo“ žalobcu k matematickým modelom na vypočítanie sortimentačných tabuliek v tom zmysle, že by iná fyzická osoba vypracovala predmetnú výskumnú úlohu. V otázke tvorivosti odkázala na názor vyslovený v znaleckom posudku. Okolnosť, že boli vytvorené

matematické modely a sortimentačné tabuľky ako nové, nepovažovala za dôležitú, lebo novosť nepovažovala za výsledok tvorivej slobody vedúci k autorsko-právnej ochrane. Taktiež formu diela nepovažovala za pojmový znak autorského diela z dôvodu, že autorsko-právna ochrana sa vzťahuje na všetky výtvyry z literárnej, vedeckej a umeleckej oblasti, bez ohľadu na spôsob, alebo formu ich vyjadrenia. Odvolací súd poukázal na to, že pojmové znaky autorského diela tak, ako ich popísala znalkyňa v znaleckom posudku musia byť naplnené podľa všetkých ustanovení, aby tak bola zabezpečená autorsko-právna ochrana. Zo záverov znaleckého posudku však vyplýva, že pojmové znaky diela vo vzťahu k predmetu sporu neboli naplnené. Pokiaľ potom matematické modely a sortimentačné tabuľky boli použité žalovaným 1/ pri tvorbe počítačového programu S., žalovaný 1/ tak mohol urobiť, lebo bol organizáciou vytvorenou na to, aby realizovala výsledky vedecko-výskumných úloh v praxi. Vytvorenie počítačového programu S. tak žalovaný 1/ mohol na základe zmluvy dať na rozširovanie spolu s programom žalovanej 2/ L.. Odvolací súd po doplnení dokazovania s ohľadom aj na dokazovanie súdu prvého stupňa dospel k záveru, že zo strany žalovaných nedošlo k zásahu do autorsko-právnej ochrany žalobcu. Uviedol, že žalobca v konaní predložil obdobné vyjadrenie P. M., tak vzhľadom na rozsah doplneného dokazovania naň prihliadol, len ako na listinu, obsahom ktorej bolo iné zameranie týkajúce sa predmetu sporu a tým, aj vyslovený názor k veci. Vzhľadom na predložené odborné vyjadrenie môže vo veci byť aj iný názor na vec. Z uvedeného dôvodu pripustil proti rozsudku dovolanie s tým, že za otázku zásadného právneho významu, ktorú je potrebné zodpovedať dovolacím senátom považuje otázku: Či počítačový program a podklady k počítačovému programu vyjadrené matematickými funkciami vo forme matematického modelu alebo vo forme číselných usporiadaní ako sortimentačné tabuľky tak, ako ich vyjadril žalobca sú literárnym dielom, ktoré je chránené podľa § 2 a § 9 zákona č. 35/1965 Zb. a či je neoprávneným šírením počítačového programu, pôvodné použitie zdrojového kódu v inom programovacím jazyku bez súhlasu pôvodného autora.

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca, prípustnosť ktorého odvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.b/ a c/ O.s.p. Uviedol, že predmetom konania je právne zložitý problém posúdenia rozsahu poskytovania autorsko-právnej ochrany moderným metódam a formám tvorivej práce realizovanej prostredníctvom počítačového programu a podkladom k tomuto podkladu vo forme matematického modelu. Poukázal na to, že dovolaciu otázku je potrebné zodpovedať

Najvyšším súdom Slovenskej republiky, pretože je kľúčová nielen pre posúdenie veci, ale aj v širšom kontexte pre ďalšiu interpretáciu príslušných právnych noriem. Podľa dovolateľa znalecký posudok posúdil jeho dielo len ako vedecké dielo a vylúčil, inak než slovami vyjadrenú časť diela, za literárne dielo resp. počítačový program. Za najpodstatnejšie však považuje, že znalecký posudok posúdil matematické modely pri počítačovom spracovaní tak, že nevznikli jeho tvorivou činnosťou, čo je v príkrom rozpore s prípravou a vytvorením matematických modelov pri počítačovom spracovaní ako súbor inštrukcií a príkazov, ktoré simulujú vývoj lesa do budúcnosti. Uvedené rozpory odvolací súd neodstránil. Uviedol, že na základe skutkového stavu je jednoznačné, že záverečná správa, ktorá zhŕňa vedecko-výskumný projekt obsahuje viacero častí a tieto musia byť posudzované nielen vo vzájomnom kontexte, ale aj vo forme vyjadrenia diela, ktoré nepredstavuje len vedecké dielo ale aj literárne dielo. Dovolateľ mal za to, že príprava a samotné vytvorenie počítačového programu, ktorý slúži na výpočet údajov z dlhodobého hľadiska musí sledovať matematickú a vedeckú presnosť pri definovaní jednotlivých krokov ako inštrukcií a príkazov v počítačovom programe. Právne posúdenie obsiahnuté v znaleckom posudku ignoruje skutkový stav a dielo žalobcu v celom kontexte. Uviedol, že v zmysle medzinárodnej právnej úpravy a s prihliadnutím smernice Rady (EHS) č. 91/250/EHS je prípravný konečný materiál, to znamená podklady k počítačovému programu chránený rovnako ako samotný počítačový program a vyjadrený môže byť v akejkoľvek forme, pričom sa vždy považuje za literárne dielo. Podľa dovolateľa autorský zákon č. 383/1997 Z.z. osobitne ustanovuje, ktoré činnosti súvisiace s dosiahnutím vzájomnej súčinnosti nezávislých počítačových programov sú možné a vykonateľné bez súhlasu autora a bez porušenia autorsko-právnej ochrany. Avšak použitie zdrojového kódu bez súhlasu autora a pre programovanie takéhoto kódu nenastalo v súlade s vyššie uvedenými podmienkami a splňa kritérium neoprávneného použitia podľa § 16 ods. 2 písm. d/ zákona č. 383/1997 Z.z. a zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov. Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vo vyjadrení k dovolaniu žalovaný 1/ uviedol, že žalobca bol na súde prvého stupňa poučený podľa § 120 ods. 4 O.s.p. Zo zápisnice z pojednávania z 5. novembra 2007 v tejto veci na prvostupňovom súde je zrejmé, že právny zástupca žalobcu jasne uviedol : „ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania nemáme“. Žalobca podaním z 27. apríla 2009 v konaní na odvolacom súde navrhol výsluch svedka, pričom žalobca v odvolacom konaní opomenul

podstatu apelačného princípu zakotveného v slovenskom občianskom súdnom procese. Uviedol, že nedodržanie procesného postupu je dôvodom na zamietnutie návrhu, rovnako ako neexistencia hmotnoprávneho nároku žalobcu. Žalovaný 1/ mal za to, že dovolací rovnako ani odvolací súd na žalobcom v odvolacom konaní predložené dôkazy, prihliadnuť nemôže. Ďalej poukázal na možnú zaujatosť P. M., vzhľadom na jeho pôsobenie na katedre občianskeho práva P., teda na katedre, ktorej vedúcim je Ľ. F., ktorý je okrem iného tiež advokátom, v ktorého advokátskej kancelárii pôsobí tiež V. P., ktorá je dcérou žalobcu a tento je navyše zástupcom žalobcu v dovolacom konaní a taktiež je tu pochybnosť o jeho spôsobilosti podať kvalifikovaný odborný posudok v tejto veci, nakoľko táto osoba ako podávateľ znaleckého posudku a teda znalec ad hoc v tomto konaní nebola vôbec spomínaná a nie je známe jeho profesijné a odborné zameranie, či skúsenosti s predkladaním podobných odborných vyjadrení. Pokiaľ ide o odborné vyjadrenie, na ktoré žalobca poukazuje, je potrebné konštatovať, že z procesného hľadiska váha podaného vyjadrenia zodpovedá listinnému dôkazu zo strany žalobcu, ktorý obsahuje vety a citácie vytrhnuté z kontextu, a ktorému chýba primeraný nadhľad a objektívnosť, naopak aj z kontextu podania tohto vyjadrenia a jeho obsahu je zrejmá jeho účelovosť, avšak ani podávateľ tohto vyjadrenia v pozícii odborníka sa nepokúsil ani len polemizovať so závermi znaleckého posudku A. podaného v tomto konaní. Nedôvodnosť podaného návrhu je najmä v absencii tvorivosti na strane žalobcu a skutočnosť, že aj keby išlo o autorské dielo, jednalo by sa o zamestnanecké dielo. Práve organizácia žalovaného 1/ ako právneho nástupcu zamestnávateľa žalobcu by totiž bola nositeľom majetkových práv k dielu. Vzhľadom na uvedené žalovaný1/ považuje dovolaním napadnutý rozsudok za správny a spravodlivý.

Žalovaná 2/ nevyužila svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. V tomto ustanovení je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom v jeho rozsudku prípustnosť dovolania, v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne – zákon jeho úvahu v tomto smere ohraničuje rámcom posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie ani v tomto rámci viesť k prenášaniam ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania vyplýva, že odvolací súd je oprávnený pripustiť dovolanie (a tým aj možnosť preskúmania správnosti riešenia niektorej právnej otázky) len so zreteľom na tú konkrétne vymedzenú právnu otázku zásadného právneho významu, ktorú sám vyriešil. Ustanoveniu § 238 ods. 3 O.s.p. nezodpovedá, pokiaľ pripustí dovolanie vo vzťahu k otázke, ktorú sám v rozhodnutí právne neposúdil a nevyriešil. Odvolací súd sám sa pritom musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj s poukazom na všetky právne závery, ktoré v rámci rozhodovania zaujal. Pokiaľ odvolací súd v rámci dovolacej otázky nastolí viaceré otázky, ktorých riešenie podľa jeho názoru prichádza do úvahy, avšak sám ich neposúdi a v odôvodnení rozhodnutia nevysvetlí, je takéto pripustenie dovolacej otázky na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej a vyvoláva pochybnosti o komplexnosti rozhodnutia; v takom prípade možno tiež pripustenie dovolania považovať za náznak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojho právneho posúdenia veci, a v rozpore s prieskumnou povahou dovolacieho konania očakáva, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozsudku z 28. februára 2001 sp.zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) uviedol, že v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí, musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny, ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, a iba hypoteticky, podmienene alebo vo všeobecnej rovine stanoví okruh právnych otázok, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie veci. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustí

proti rozsudku dovolanie má v tomto prípade osobitný význam, nakoľko ak je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dovolateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2, veta druhá O.s.p.)] súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci.

V nadväznosti na vyššie uvedený výklad ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. dospel dovolací súd k záveru, že spôsob, akým odvolací súd v prejednávanej veci vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, svedčí o zaťažení konania tzv. inou vadou konania majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Vymedzenie dôvodov pripustenia dovolania odvolacím súdom k dovolacej otázke („Či počítačový program a podklady k počítačovému programu vyjadrené matematickými funkciami vo forme matematického modelu alebo vo forme číselných usporiadaní ako sortimentačné tabuľky tak, ako ich vyjadril žalobca sú literárnym dielom, ktoré je chránené podľa § 2 a § 9 zákona č. 35/1965 Zb. a či je neoprávneným šírením počítačového programu, pôvodné použitie zdrojového kódu v inom programovacom jazyku bez súhlasu pôvodného autora.“), nie je v súlade s vyššie uvedenými zásadami; nie je totiž riadne, jasne a zrozumiteľne odôvodnené. Vymedzenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie (v otázke – „vzhľadom na predložené odborné vyjadrenie môže vo veci byť aj iný právny názor na vec“) odvolací súd nijako neodôvodnil, nevyplýva z neho čo a prečo považuje z hľadiska predmetu konania za právnu otázku zásadného právneho významu.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že o rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu ide nielen vtedy, ak odvolací súd posudzoval právnu otázku, ktorá má po právnej stránke zásadný význam z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec (majúci všeobecný dopad na prípady obdobnej povahy), ale predovšetkým a zároveň vtedy, ak mala posudzovaná otázka zásadný význam pre rozhodnutie v konkrétne prejednávanej veci. Potom platí, že zásadný právny význam nemá posúdenie takej právnej otázky, ktorá pre rozhodnutie vo veci nebola určujúca. Zásadný význam právnej otázky,

v ktorej odvolací súd pripustil dovolanie preto nemôže existovať mimo právny rámec, podstatný pre rozhodnutie súdu v konkrétnej veci.

V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd povinný prihliadnuť na tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (dôsledkom takej vady je aj nepreskúmateľnosť rozhodnutia) aj vtedy, ak táto vada nebola uplatnená v dovolaní ako dovolací dôvod. So zreteľom na uvedené dovolací súd po konštatovaní, že konanie je v danej veci zaťažené touto vadou, zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b O.s.p.). Vzhľadom na výskyt tejto procesnej vady konania nemal dovolací súd možnosť pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. apríla 2012

JUDr. Martin Vladik, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová